

F O K U S

Kampen om tariffavtale for sjøfolk

SAFE TEMAHEFTE 2025

SJØ

Historien om hvordan sjøfolkene fant veien til SAFE og vant frem med krav om tariffavtale, fortalt av områdeleder **Ørjan Grandal**.

I dette heftet går vi steg for steg gjennom kampen om tariffavtale for sjøfolkene i SAFE.

Stormen som bygger seg opp

Høsten 2021. Koronakarantener og oljekrise slipper taket, men for sjøfolkene er optimismen langt unna. Inflasjonen skyter i været, lønnsveksten uteblir. På Stril Mar er det tydelig: Nå har det gått altfor langt. Lønnsutviklingen henger håpløst bak resten av landet, kontraktene er usikre, og fremtiden virker mørk.

Oljebransjen hentet seg inn. Operatørene viste til rekordoverskudd. Men hva fikk sjøfolk om bord? Trusler om opplag, utflagging og null utvikling i tariffavtalene. Det var som om de sto igjen på brygga mens resten av næringen dro til sjøs.

Det var som om de sto igjen på brygga mens resten av næringen dro til sjøs.

Diskusjonene raste, dag etter dag. I frustrasjonen vokste en enighet: Noe måtte skje. Noen måtte gjøre noe. Men hvem? Og hvor skulle man begynne?

Svaret kom fra uventet hold. Øivind Østensjø Knutsen, en erfaren matros og tillitsvalgt, hadde vært i kontakt med Jan Nilsen fra Havila, en ildsjel med bakgrunn i Norsk Sjømannsforbund. Sammen så de mot noe nytt. Mot SAFE.

SAFE var et ukjent navn for mange. Det endret seg brått i januar 2022. En kveld ble det lagt ut et innlegg på Facebook: «Hvorfor ikke bare melde oss

Ansvarlig redaktør Raymond Midtgård

Redaktør Rebecca Alexandra Bjerga

Ørjan Grandal. Foto: Rebecca Bjerga

«Hvorfor ikke bare melde oss inn i SAFE alle sammen?»

inn i SAFE alle sammen?» Reaksjonene lot ikke vente på seg. Kommentarer, likes, meldinger, det eksploderte. Det ble en offentlig skilsmisse, der forbundsledere og tillitsvalgte som vi hadde stolt på, svarte med hån, utskjelling og arrogante avfeielser.

Vi hadde bestemt oss. Vi skulle ikke tie lenger. Vi meldte oss inn i SAFE, og vi var ikke alene.

SJØFOLKENE SAMLET SEG, KLUBB ETTER KLUBB

Med Stril Mar i front, begynte snøballen å rulle. Havila var allerede godt i gang, takket være Frode Moltubakk og gjengen der. Med god støtte fra Trond Cato Fylling og Kai Morten Anda fra SAFE sentralt, kom klubber i Møkster, Island, Solstad, DOF, Tidewater og Østensjø til. Ja, til og med en kortvarig klubb i OSM.

Det ble jobbet hardt, først på Facebook, med innlegg, grupper og gruppechatter. Etter hvert kom skipsbesøkene. Sjøfolkene tok ansvar selv. Dette var ekte grasrotarbeid.

ET NYTT FELLESSKAP OG EN TYDELIG STRATEGI

SAFE sentralt stod tett sammen med oss. Høsten 2022 samlet vi oss for første gang fysisk i Bergen – i en mørk kjeller, men med sterkt engasjement og klare tanker: Vi trengte en plan.

Gjennom 2023 ble strategien meislet ut: Bygg sterke, selvstendige klubber. Verv medlemmer og skap samhold. Krev tariffavtale – sammen.

Og det virket. Med jurist Trine Vikse på laget, ble alt satt i system.

KRAVET BLIR SENDT - KAMPEN STARTER FOR ALVOR

I juni 2024 sendte vi vårt krav om tariffavtale til Norges Rederiforbund (NR). Responsen? Treg og lunken. Svaret? Et høflig avslag. Men vi hadde planen klar og vi hadde vilje.

Plassoppsigelser ble sendt. Fire runder. Fire forskjellige oppsigelsestider. Midt under hovedforhandlingene og på selveste 50-årsdagen til første nestleder i SAFE Kai Morten Anda. Om det skapte rabalder? Gjett om!

Men vi stod i det. SAFE-støtten kom fra hele organisasjonen. Vi hadde blitt en ekte del av SAFE-familien.

SEIEREN: 13. DESEMBER 2024

Etter intense meklinger hos Riksmekleren fikk vi gjennomslag:

- En ny hovedavtale
- Fire nye overenskomster, likelydende de andre forbundenes
- Fullt innpass i forhandlingene fremover

Det vi hadde drømt om, jobbet for og kjempet for var plutselig virkelighet.

VEIEN VIDERE - VI GIR OSS IKKE!

Vi har ikke streikerett i mellomoppgjøret 2025, men vi sitter ved bordet. Og i 2026 er det hovedoppgjør igjen – der skal vi møte sterke, samlet og forberedt.

Vi startet som frustrerte sjøfolk med lite håp om endring. I dag er vi en voksende bevegelse. Vi har klubber, vi har en hovedavtale og fire tariffavtaler – og vi har hverandre.

Vil du være med på reisen videre?

Bli med i SAFE. Koden leder til et enkelt innmeldingsskjema.

Områdeleder Ørjan Grandal og første nestleder Kai Morten Anda
Foto: Rebecca Bjerga

Historien fra A-Å fortalt av sjøfolka selv

SKRIBENT: ØRJAN GRANDAL, OMRÅDELEDER

Historien starter i 2021, men misnøyen startet nok mange tiår før. Men la oss gå til høsten 2021, da vi knapt var kommet ut av koronakarantenene og oljekrisen. Prisveksten var begynt for alvor å ta tak i sparepengene og hengende mer enn elleve prosent bak lønnsveksten ellers i landet, ja da var tålmodigheten på sitt laveste for de aller fleste. Noe måtte skje, og det måtte skje innen rimelig tid.

Det var hvert fall stemningen om bord i Stril Mar høsten 2021. Oljeprisen steg, operatørene begynte å få massive overskudd, men på skipene var fortsatt utflaggings- og opplagsfrykten stor. En lignende frykt satt nok de fleste med, i offshore service-selskaper og rederier langs kysten. Rederne selv innstilte seg tidlig på en mulig storkrise og dro fram bibelhistorien for trøst; Etter sju fete år, kommer sju magre. Tidlig snakket de om sysselsettingskontrakter med operatørselskaper, hvor fokuset var å ha folk i

FORKORTELSER I DENNE TEKSTEN

OFS – Oljearbeidernes Fellessammenslutning
 NSF – Norsk Sjømannsforbund
 DNMF – Det Norske Maskinistforbund
 NSOF – Norsk Sjøoffiserforbund
 NR – Norges Rederiforbund
 AML – Arbeidsmiljøloven
 HMS – Helse, miljø og sikkerhet
 HO 2021 – Hovedoppgjøret 2021

arbeid. Det førte vel heller til at kampen om kontrakter tilspisset seg for alvor og det virket som ratene ikke kunne bli lave nok. Flere hadde nok sittet igjen med mer om de lå til kai enn om de seilte i enkelte perioder.

Etter koronapandemien startet bedringen også for oss. Hvorfor skulle vi bli sittende og vente på solskinnsdager og store overskudd hos rederiene, når vi også hadde vært skadelidende gjennom krisen? Mange av oss visste ikke når vi skulle på jobb eller hvor lenge de trengte oss der. Ingen så det som kunne kalles normal lønnsvekst. Der var flere nulloppgjør, og ingen utvikling av selve teksten i tariffavtalene.

Den oppbygde frustrasjonen, som alltid har ligget i kortene, og tre forbund som var langt bakpå; Det var stor forventning til vekst hos rederiene og operatørene på arbeidsgiversiden.

Samtidig hadde enkelte deler av næringen hatt enorm avstand mellom seg da det kom til lønn og vilkår. Dette skapte nok den “perfekte storm”.

I etterkant (nå vet vi at det var flere enn bare oss på Stril Mar som kjente den enorme frustrasjonen, når jeg nå ser tilbake på oss om bord), led vi nok av handlinglammelse. Problemet var større enn oss, hvor skulle vi få utløp for denne frustrasjonen og hvor skulle denne ende? Hva skulle vi gjøre?

Det var tidvis daglige kraftsalver slengt ut over bordene i messen og i dagrommet, folk var så opptrekket at de så helst hele systemet brent ned og alle ansvarlige strippet for alt som kunne kalles ansvar. Jeg er sikker på at hadde feil eller “riktig” person kommet om bord og sagt noe feil hadde det brytt ut i basketak.

Stemningen var anspent da rederiansatte kom på besøk og snakket om økonomiske fremtidsutsikter eller hvordan vi hadde det. Jeg husker da økonomisjef i Møkster holdt presentasjonen med jakken på ved utgangsdøren til møterommet. Da det ble åpnet for spørsmål, fikk han plutselig dårlig tid og forlot rommet. Det bidro ikke til at trykket lettet. Tvert imot bygget frustrasjonen seg opp for oss om bord på Stril Mar, helt til vi først i januar 2022 fikk lettet det – og fant veien videre.

Det flere av oss om bord i Stril Mar ikke hadde hørt, var at Øivind Østensjø Knutsen, “sjefsmatrosen” om bord, hadde hatt god kontakt med Jan Nilsen i Havila i en årrekke. Jan Nilsen hadde vært en av de sentrale til NSF, Norsk Sjømannsforbund, i kravet om norske lønns- og arbeidsvilkår, samt tidligere aktiv tillitsvalgt i NSF region midt. Han hadde en nedbrutt tillit til NSF etter interne konflikter de siste årene. Det viste seg at han var på utkikk etter andre forbund som kunne nøste opp i de mange

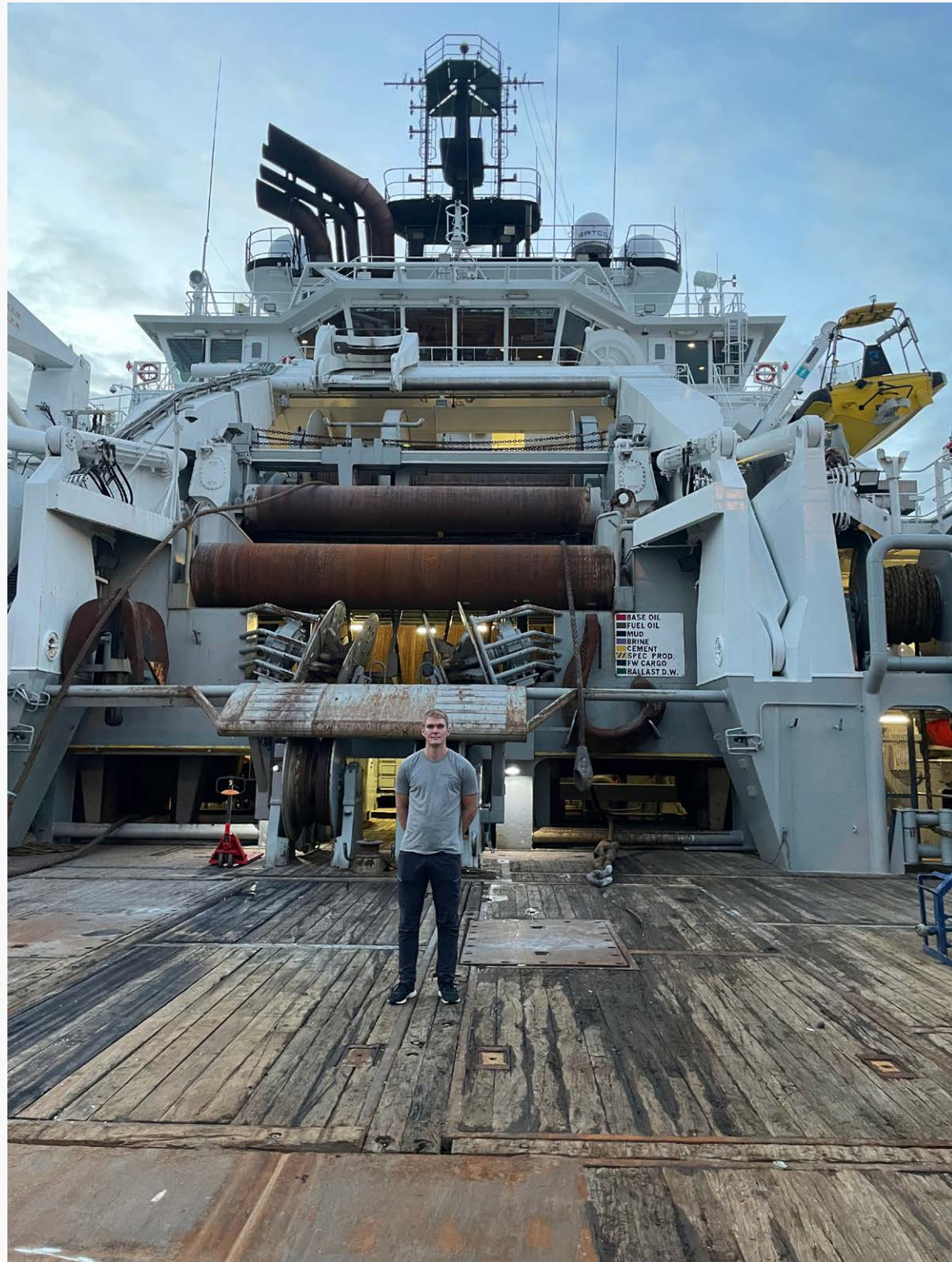
Jan Nilsen i Havila

utfordringene han og sine kollegaer mente burde ha vært tatt tak i for mange mange år siden.

Det som var ukjent for de sjøfolkene tidlig i januar 22, var at gamle OFS, Oljearbeidernes Fellessammenslutning, var på gli med å gjøre framstøt på området igjen, denne gangen som SAFE. I julen 2021 hadde nemlig Trond Cato Fylling fra Equinor sokkel, hatt samtaler med Jan Nilsen og Per-Odd Pettersen, i sistnevntes sjøbod i Fosnavåg.

I møtet var Trond Cato på SMS med Hilde-Marit Rysst (daværende forbundsleder) og det ble klart at det var et grunnlag for å gå videre med ideen om klubb i Havila. Etterhvert ble det også planlagt møte i Ålesund mot slutten av januar 22.

Jeg husker da økonomisjef i Møkster holdt presentasjonen med jakken på ved utgangsdøren til møterommet. Når det var tid for spørsmål, fikk han plutselig dårlig tid og forlot rommet.

Mads Lexander, tidligere nestleder i Island Offshore.

Vi så tidlig at det publiserte resultatet ikke stemte overens med møteboken hos riksmekleren. Det var gitt uttrykk for et bedre resultat enn det faktiske.

Tilbake til Stril Mar bygget stemningen seg opp til resultatet som ventet hos riksmekleren 4. januar. Vi så tidlig at det publiserte resultatet ikke stemte overens med møteboken hos riksmekleren. Det var gitt uttrykk for et bedre resultat enn det faktiske. DNMF, Det Norske Maskinistforbund, hadde bare kopiert teksten som NSF, Norsk Sjømannsforbund, hadde lagt ut, mens NSOF, Norsk Sjøoffiserforbund hadde skrevet alt riktig.

Det var da duket for stor krangel på Facebook. For det første mente vi oppgjøret ikke lignet grisen og at det var framstilt på en måte slik at det så mye bedre ut enn det faktisk var. Hverken ledere av andre forbund eller tillitsvalgte innrømte feilen. Etter to døgn ble likevel oppgjøret endret hos NSF og DNMF, og denne gangen kopierte ikke DNMF NSF sitt innlegg – de la ut sitt eget. Det var egentlig en seier i seg selv at vi fikk fram den dårlige jobben de gjorde på en offentlig gruppe med over 20 000 medlemmer.

Det som kanskje skremte oss mest, var at vi var medlemmer i disse forbundene, og at konflikten likevel ikke roet seg. Den 11. januar kom jeg inn fra oppvasken til dagrommet og fikk lagt fram for meg et innlegg klart til publisering på gruppen. «Hvorfor skal vi ikke bare melde oss inn i SAFE, alle sammen?»

Torbjørn Holger Opstad, Daværende (2020-2023) forbundssekretær

Frode Moltubakk og Kai Morten Anda

Jeg personlig visste ikke hva eller hvem SAFE var.

Det var her jeg og flere om bord hørte om SAFE for første gang. I løpet av kvelden kom det frem at Øivind Østensjø Knutsen, en erfaren matros og tillitsvalgt, visste at det pågikk noe i kulissene som svært få kjente til. Øivind fikk klarsignal fra Jan Nilsen til å publisere på gruppen. Herfra kunne man ha sagt "og resten er historie". For resultatet ble ingenting annet enn noe som lignet på en skilsmisse på åpen gate!

Det hamret løs med argumenter fra begge sider. I all hovedsak må jeg si at vi ble sjokkerte over manglende kunnskap og normal folkeskikk. Vi ble kalt pillemisbrukere, alkoholikere, mobbere, løgnere, nettrull av våre egne i det som da var vårt forbund. Alt det for å stille spørsmål til hvordan de hadde gjort det og måten de gjorde det på og hvorfor i all verden vi hang så langt bak de aller fleste i næringen samt de sterke forskjellene til AML, HMS, tariffavtaler og lønn. Det viste seg raskt at

de som svarte var fra ulike forbundsstyret og ulike tariffområder, i hovedsak ferge, cruise og brønnbåt. De tillitsvalgte offshore hadde sannsynligvis selv varslet i årevis om utfordringene, men ikke blitt hørt.

Vi meldte øyeblikkelig overgang til SAFE og fikk flere med oss i kommentarfeltet da vi publiserte innmeldingsmailen fra SAFE. Innlegget hadde til slutt over 500 kommentarer og likes.

Frykten for at "enda et forbund kommer til å splitte sjøfolk" sto sterkt i begynnelsen for mange vi snakket med den gangen.

En annen som var tidlig ute var Frode Moltubakk i Havila, helt sidestilt og uten kjennskap til verken oss i Møkster eller Jan Nilsen i sitt eget rederi, hadde han selv laget en Facebookgruppe på høsten som het "Opprop mot forbundene som skal representere sjøfolk i Offshore", dette for å skape trykk opp mot HO 2021. Der hadde administratorene allerede samlet over 1000 medlemmer, og sendt brev til samtlige

ansvarlige forbund og hatt møter med alle. De ble stort sett møtt med arroganse. Da det ikke ble streik og resultatet fra riksmekleren ble delt 4. januar, tok han direkte kontakt med SAFE om muligheten for å få til noe.

Han ble da inkludert på møte i Ålesund, der flere sentralt fra SAFE og lokale fra Havila ble enig om å gå videre. Hilde-Marit Rysst, Kai Morten Anda, og Gro Gullhaug ga klar beskjed om å bygge opp området likt med resten av SAFE, og at det var sjøfolka som måtte gjøre jobben. Den strategien har vi holdt fast ved.

Mens Havila var godt i gang, begynte vi i Møkster å samle oss, med god hjelp av Thorbjørn Holger Opstad, forbundssekretær den gang på SAFE-huset, og støtte fra Trond Cato Fylling og Idar Martin Herland. Det gikk virkelig unna i oppstarten. Møkster-klubben vokste så raskt at vi ble bedt om å vente på at Havila skulle bli først ute.

De var tross alt først ute med å ta kontakt med SAFE, så det var lett å forstå. Det første

halve året begynte de første steinene å legge seg, og Facebook var fortsatt det foretrekkede forumet vi jobbet på for å spre ordet. Andre grupper ble opprettet og flere hundre medlemmer med tilhørende chattegrupper. Etter hvert hadde vi flere tusen medlemmer til sammen, alternativet var vesentlig mer tidkrevende, skipsbesøk.

En dag da vi lå til kai på Mongstad base, sendte vi ut et innlegg med spørsmål om det var noen som ønsket et skipsbesøk. Der var det en i Eidesvik som ville ha besøk, og det var starten på klubb nummer tre i gang. Så ramlet det inn flere klubber i Island, Solstad, Tidewater og etter hvert også DOF og Østensjø. OSM sjø ble også startet, men der var det flere forhold som dessverre gjorde at den strammet etter rundt ett år.

Thorbjørn var vår person på SAFE-huset i perioden. Han var en svært god støtte-spiller i oppstartsperioden for ivrige og engasjerte nyopprettede klubber på området.

Den første flerklubbssamlingen, Bergen 2022. Foto: Rebecca Bjerga

Første samling for flere klubber skjedde høsten 2022 i et mørkt møterom i en kjeller på et hotell i Bergen, men det skremte ikke oss. Det var høyt engasjement, store spørsmål ble forsøkt besvart og nok en tydelig beskjed fra Kai Morten og Thorbjørn:

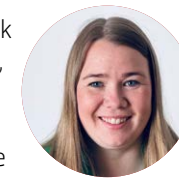
Nå må vi fatte en strategi snart!

Det viste seg at det skulle ta over ett år før alt var i boks.

I starten var nok mange innstilt på å kreve avtale så fort som mulig, og streike hvis det ble nødvendig! Det var tydelig at det var den samme utålmodige gjengen som var først ute med å melde overgang og starte klubber, som også skulle drive dette engasjementet videre. Det fulgte med en hel del realitetssjekker underveis, hvor vi måtte ned på jorden og fortsette å ekspandere med flere klubber og medlemmer.

Medlemstallet gjennom det første året hadde beveget seg ganske brått oppover og vi var blitt allerede flere hundre. På slutten av året 2022 kom SAFE med en vervekampanje hvor nye medlemmer fikk AirPods, da skjøt medlemsantallet for alvor fart! Mange var veldig klare på å bli medlem, og det la vi merke til

Etter sommeren 2023 fikk vi også jurist, Trine Vikse, på SAFE-huset. Hun bidro svært mye til strukturen som vi trengte for å komme i mål med strategien.

I løpet av 2023 ble den målrettede strategien presentert på SAFE-kongressen 23. Denne strategien gikk i hovedsak ut på å verve medlemmer, bygge gode selvstendige klubber og ikke minst få støtte fra SAFE-familien. Målet var felles avtale, men vi la også til grunn at ble det ikke mulig med felles avtale, skulle vi gå for direkte avtaler. Dette punktet likte nok

ikke Norges Rederiforbund (NR) noe særlig, virket det som.

Vi er overbevist om at den gode strategien som ble lagd, fulgt og gjennomført er årsaken til at vi i dag står her med tariffavtalene som vi gikk til krav om. Mye av kraften bak kravet vårt var at vi hadde fått støtteerklæringer fra hele SAFE-familien. Dette tror vi var vesentlig og veldig viktig for å nå gjennom. Tusen tusen takk for all støtte i kampen vår om tariffavtale.

I juni 2024 sendte vi kravet om tariffavtale til NR, og fikk relativt rask tilbakemelding om at de ville ta dette opp i sine representative organer og komme med en tilbakemelding i begynnelsen av september.

10. september passerte og vi fikk ingen tilbakemelding, noe som medførte en purring. Vi fikk et svar om at vi kunne organisere sjøfolk, men at det fungerte veldig fint slik organiseringen var per dags dato, og de ønsket ikke å gi oss innpass på avtalene på nåværende tidspunkt.

Vi skal ikke legge skjul på at vi kjente på litt skuffelse, men vi hadde en klar plan for veien videre. Med dette startet vi prosessen med å sende ut plassoppsigelser.

Her presenterer Ørjan og resten av området strategien for SAFE-kongressen 2023. Foto: Rebecca Bjerga

Dette gjorde vi slik som vi alltid har gjort. Vi fikk rask tilbakemelding fra NR om at de underkjente plassoppsigelsene våre. Sjøfolk som var underlagt skipsarbeiderloven har ikke de samme rettighetene i arbeidstvistloven som ansatte som følger arbeidsmiljøloven.

Det viste seg at vi måtte følge de individuelle oppsigelsesfristene til hver enkelt ansatt for å kunne sende plassoppsigelse. Vi måtte da raskt starte arbeidet med å innhente oppsigelsestiden til hvert enkelt medlem, legge strategi for uttakene og sende selve plassoppsigelsene.

Vi sendte fire ulike plassoppsigelser, én på én måned (for omtrent 80 medlemmer), én på to måneder (for omtrent 50 medlemmer), én på tre måneder (for omtrent 250 medlemmer) og én på seks måneder (for omtrent 20 medlemmer).

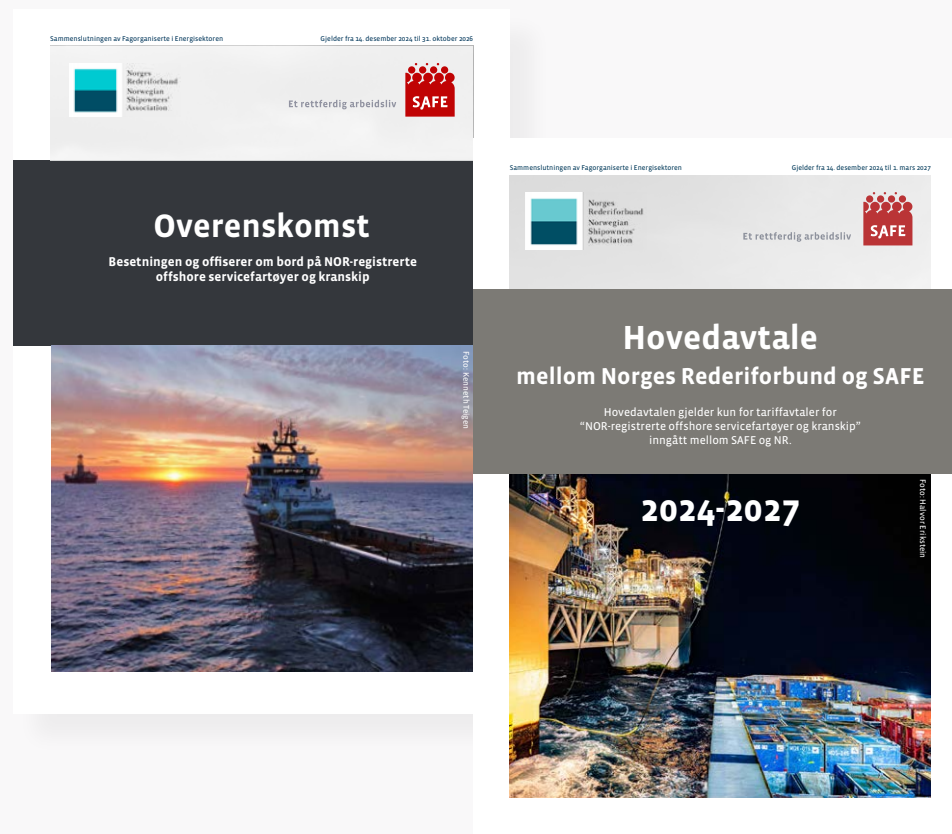
Tidspunktet for sendingen var på Kai Morten sin 50-årsdag, og midt i hovedforhandlingen for tariffavtalene som vi krevde innpass på.

Om vi skal tro på ryktene, så satt de andre forbundene igjen to timer etter forhandlingene var avsluttet og snakket om hvordan SAFE kunne sende dette midt i hovedforhandlingene.

Det ble satt dato for mekling 12. og 13. desember. Som dere allerede vet, fikk vi alle de fire tariffavtalene vi krevde, samt en ny hovedavtale.

SE VIDEO AV
FEIRINGEN!

LITT OM RESULTATET I MEKLING:

Vi har nå fått likelydende hovedavtale som Sjøoffisersforbundet og Maskinistforbundet. Sjømannsforbundet har en litt annen, som er hakket bedre på et par punkter enn hovedavtalen vi har fått. Vi er likevel godt fornøyde og innforståtte med at slik måtte det bli i første omgang. Hovedavtalen har en varighet til 2027.

Jeg tror ikke det har gått opp for oss hvor stort dette er! Da vi var hos riksmekleren hadde vi åtte selvstendige klubber på plass.

I mellomoppgjøret i 2025 hadde vi ikke streikerett. Årsaken til dette var at en tariffperiode hang sammen, og siden vi ikke hadde vært en del av hovedoppgjøret i 2024, medførte dette at vi heller ikke hadde streikerett i mellomoppgjøret. Vi deltok likevel i forhandlingene, på lik linje med de øvrige tariffpartene.

Videre ser vi frem til hovedoppgjør i 2026. Området er i gang med å forberede seg til et solid hovedoppgjør.

LES ALLE VÅRE
TARIFFAVTALER
PÅ [SAFE.NO](https://safe.no)

Besøk oss
på **safe.no**

Ikke medlem enda? Skann koden
for et enkelt innmeldingsskjema.

